

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัย เรื่อง การศึกษาสภาพการดำเนินงานการส่งเสริมความมีวินัยในตนเองของนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิจิตร มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานการส่งเสริมความมีวินัยในตนเองของนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิจิตร โดยสรุปอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

การศึกษาสภาพการดำเนินงานการส่งเสริมความมีวินัยในตนเองของนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิจิตร ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการจัดกิจกรรมนักเรียน อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ด้านการจัดการเรียนการสอน และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านการกำหนดนโยบายแนวทางการดำเนินงาน

เมื่อศึกษาเป็นรายด้านมีรายละเอียดดังนี้

ด้านที่ 1 การกำหนดนโยบายแนวทางการดำเนินงาน โดยรวมอยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณารายข้อโดยเรียงค่าระดับสูงสุดไปต่ำสุด ค้นพบ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สถานศึกษาวางระเบียบ กำหนดนโยบายเป้าหมายการดำเนินงานในการสร้างควมมีวินัยในตนเองของนักเรียน ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ สถานศึกษาจัดทำคู่มือเป็นแนวทางปฏิบัติ ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ความมีวินัยในตนเองของนักเรียน สถานศึกษาควรวางกฎ ระเบียบ กำหนดนโยบายการดำเนินงานการสร้างวินัยในตนเองของนักเรียนปรับปรุงให้ทันสมัย ทันต่อเหตุการณ์ปัจจุบันอยู่เสมอและ ให้นักเรียนและผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการวางระเบียบดังกล่าว

ด้านที่ 2 การจัดการเรียนการสอน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ โดยเรียงค่าระดับสูงสุดไปต่ำสุด ค้นพบ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สถานศึกษาจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมประสบการณ์ให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้การพัฒนาวินัยในตนเองอย่างต่อเนื่อง ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ สถานศึกษาจัดกิจกรรมที่สามารถประยุกต์ให้เกิดการเปลี่ยนแปลง พฤติกรรมด้านความมีวินัยในตนเองของนักเรียน สถานศึกษาควรจัดกิจกรรมที่นักเรียนสนใจ และอยากหาประสบการณ์ในการเรียนรู้เพื่อเพิ่มทักษะพัฒนาวินัยในตนเองอย่างต่อเนื่องและนักเรียนสามารถนำไปในการใช้ชีวิตประจำวัน เช่น ลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด

ด้านที่ 3 การจัดกิจกรรมนักเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ โดยเรียงค่าระดับสูงสุดไปต่ำสุด ค้นพบ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สถานศึกษาสอดแทรกกิจกรรม

ด้านความมีวินัยในตนเองของนักเรียนขณะทำการสอนตามหลักสูตรทั้งในเวลาและนอกเวลาเรียน ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ สถานศึกษามอบรางวัลหรือเกียรติบัตรกับนักเรียนที่มีวินัยในตนเองของนักเรียน สถานศึกษาควรสอดแทรกวินัยในตนเองทั้งในและนอกเวลาเรียน เช่น ตอนเข้าก่อนเคารพธงชาติ จะมีการทำความสะอาดห้องเรียนเป็นเวรประจำของนักเรียนทุกคน ต้องรับผิดชอบ เสียงตามสายของนักเรียนเวลาพักเที่ยงเพื่อฝึกพูด

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพการดำเนินงานการส่งเสริมความมีวินัยในตนเองของนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิจิตร มีประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปรายผลจำแนกเป็นรายด้าน ดังนี้

1. ด้านการกำหนดนโยบายแนวทางการดำเนินงาน

ผลการวิจัย พบว่า การศึกษาสภาพการดำเนินงานการส่งเสริมความมีวินัยในตนเองของนักเรียน อยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะสถานศึกษาได้ทำการกำหนดนโยบายแนวทางการดำเนินงานด้านความมีวินัยในตนเองของนักเรียน ดังนั้น ยุทธศาสตร์ของการปฏิรูปการเรียนรู้เน้นให้สถานศึกษาทุกแห่งจัดการเรียนรู้คุณธรรมใช้เครือข่ายการศึกษา ร่วมสนับสนุนการจัดการเรียนรู้พัฒนาคุณภาพผู้เรียนเสริมสร้างวินัยและสนับสนุนให้นักเรียนประกอบด้วยความคิด ซึ่งตรงกับแนวทางปฏิบัติงานตามรอยพระยุคลบาทที่พระราชทานไว้ว่า “จะต้องฝึก ต้องส่งเสริมความมีวินัยในตนเองสำหรับควบคุมประคับประคอง ให้สามารถปฏิบัติความดีได้อย่างเหนียวแน่นตลอดต่อเนื่อง มิให้ขาดตอนหรือขาดวันลงและต้องมีความเคร่งครัด มีความขยัน พากเพียร มีความกล้าหาญ อดทน และมีสติยั้งคิดอย่างสูง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2542 : 13-17)

เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่มีสภาพการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกัน แสดงว่าสถานศึกษาวางระเบียบ กำหนดนโยบายเป้าหมายการดำเนินงานในการสร้างความมีวินัยในตนเองของนักเรียน อาจเป็นเพราะสถานศึกษากำหนดเป้าหมายอย่างชัดเจน และสถานศึกษาให้ความสำคัญด้านนโยบายแนวทางการปฏิบัติอย่างกว้าง ๆ เพื่อบรรลุเป้าหมายด้านความมีวินัยในตนเองของนักเรียนซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของถิรพงศ์ ฤกษ์ขำ (2552:20) กล่าวว่า การกำหนดนโยบายแนวทางการดำเนินงาน ต้องตระหนักถึงปรัชญาของสถานศึกษาและสอดแทรกหรือส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ด้านความมีวินัยในตนเองให้เกิดขึ้นแก่นักเรียนในเวลาสอน เวลาเรียนในทุกวิชาทุกโอกาส เมื่อสอนเสร็จมีใจจบสิ้น แต่เน้นการสอนความมีวินัยเป็นกิจกรรมต่อเนื่องต้องสอน ทุกเวลาทุกโอกาสและทุกสถานการณ์ที่เกิดขึ้นทั้งต้องสอนให้สัมพันธ์กับกลุ่มอื่นและกลุ่มของตัวเองและสถานศึกษากำหนดแนวทางการปฏิบัติส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม กำหนดให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการส่งเสริมความมีวินัยในตนเองของนักเรียน

ส่วนในรายชื่อที่ค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดสถานศึกษาสนับสนุนการให้มีการปฏิบัติตามคู่มือการสร้างควมมีวินัยในตนเองโดยคำนึงถึงความเหมาะสมตามวัย อาจเป็นเพราะการจัดทำคู่มือแต่ละวัยของนักเรียนแตกต่างกันและจัดทำคู่มือวางแผนนโยบายไว้แบบกว้าง ๆ ให้แต่ละสถานศึกษาประยุกต์หรือปรับใช้ให้เหมาะสมกับสถานศึกษาแต่ละสถานศึกษา เช่น สถานศึกษาบางแห่งมีนักเรียนชั้นอนุบาล ชั้นประถมศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นและชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวรรณทิพย์ ลือเปี่ยม (2551 : 85) ได้ศึกษาเรื่องการนำเสนอแนวทางการดำเนินงานเสริมสร้างควมมีวินัยในตนเองของนักเรียนในโรงเรียน อำเภอลานสัก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุทัยธานี พบว่า สภาพการดำเนินงานเสริมสร้างควมมีวินัยในตนเองของนักเรียน ด้านการกำหนดนโยบายแนวทางการดำเนินงาน อยู่ในระดับ มาก สรุปได้ว่าการกำหนดนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการเสริมสร้างควมมีวินัยในตนเองของนักเรียน ผู้บริหารควรกำหนดนโยบายดังนี้ คือ ให้ครูประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีนักเรียน ให้ครูกวัดขันทั้งด้านความรู้ และความประพฤติให้ครูเวรประจำวัน กล่าวอบรมความประพฤตินักเรียนก่อนเข้าห้องเรียน ให้ครูยกย่องหรือมอบรางวัลแก่นักเรียนที่มีความประพฤติดีให้ครูประจำชั้นพบปะผู้ปกครองของนักเรียนทุกคนเพื่อติดตามผลการเรียน ความประพฤติและเชื่อมความสัมพันธ์ความเข้าใจระหว่างกันกับโรงเรียน เชิญผู้นำท้องถิ่นปฏิบัติตนตามหลักคุณธรรมร่วมให้ข้อคิดหรือเป็นวิทยากรอบรมนักเรียนให้ครูสังเกต ติดตามความประพฤตินักเรียนทั้งในและนอกเวลาเรียน กำหนดระเบียบโรงเรียนว่าด้วยจรรยาบรรณนักเรียนให้ครู นักเรียน ปฏิบัติกิจกรรมทางศาสนา วัฒนธรรมร่วมกับวัดและชุมชน

2. ด้านการจัดการเรียนการสอน

ผลการวิจัยพบว่า ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะการจัดการเรียนการสอนในปัจจุบันผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีบทบาทสำคัญต้องใฝ่รู้และวางแผนการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์มุ่งเน้นพัฒนานักเรียนเป็นสำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสมศักดิ์ สมมาคุณ (2552:27) กล่าวว่า การถ่ายทอดความรู้จากครูไปสู่นักเรียนด้านการฝึกอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรมภูมิปัญญาท้องถิ่น การพยายามกระตุ้นนักเรียนนำประสบการณ์เดิมมาเชื่อมโยงกับเหตุการณ์ใหม่แล้วนำไปสู่การประยุกต์ใช้หรือได้ความรู้ใหม่และแบ่งปันความรู้ตนเองกับผู้อื่นเพื่อนำไปสู่การเรียนรู้สิ่งใหม่ร่วมกันอย่างต่อเนื่อง

เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่มีสภาพการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกัน แสดงว่าสถานศึกษาจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมประสบการณ์ ให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ การพัฒนาวินัยในตนเองอย่างต่อเนื่องอาจเป็นเพราะนักเรียนได้มีการปฏิบัติจริง ฝึกการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มหรือทีม มีการจัดการเรียนการสอนที่เป็นระบบ ฝึกทักษะ การคิดวิเคราะห์ ตรงตามความสามารถ ความถนัดและความสนใจของนักเรียนเป็นสำคัญ สอดคล้องกับงานวิจัยของยุพิน เทียนชุมพันธ์ (2550:110-116) ได้ศึกษาเรื่อง สภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนของครูตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนมวกเหล็กวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษาสระบุรี เขต 2 พบว่า การจัดเรียนการสอน อยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านการประเมินผล การเรียนการสอน ด้านการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านการจัดการศึกษา และหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการนำผลการประเมินมาปรับปรุงการเรียนการสอน ด้านการใช้เทคโนโลยีเพื่อพัฒนาการเรียนรู้และด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้

ส่วนสถานศึกษาจัดกิจกรรมที่สามารถประยุกต์ให้เกิดการเปลี่ยนแปลงด้านความมีวินัยในตนเองของนักเรียน อาจเป็นเพราะสถานศึกษาจัดกิจกรรมนำมาประยุกต์ให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและส่งเสริมการจัดกิจกรรมกลุ่มกระตุ้นนักเรียนพัฒนาวินัยในตนเองตามศักยภาพ ซึ่งสอดคล้องกับของวรรณพันธ์ ลือเปี่ยม (2551 : 87) ได้ศึกษาเรื่องการนำเสนอแนวทางการดำเนินงานเสริมสร้างความมีวินัยในตนเองของนักเรียนในโรงเรียน อำเภอลานสัก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษอุทัยธานี พบว่า สถานศึกษามีการสำรวจปัญหา วิเคราะห์ปัญหา และส่งเสริมให้ผู้ปกครองและคณะครูตระหนักถึงความสำคัญของการจัดการเรียนการสอนที่เสริมสร้างความมีวินัยในตนเองของนักเรียน มีการวิเคราะห์หลักสูตร จัดทำกำหนดการสอน และแผนการสอนที่สอดคล้องกับเป้าหมาย กำหนดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนเกี่ยวกับความมีวินัยอย่างชัดเจน ประชูดะครูและทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ซึ่งแจ้งทำความเข้าใจร่วมกันและจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อสร้างความมีวินัยในตนเอง เช่น การประกวดคำขวัญ บทกลอนเรียงความ เล่านิทาน มีการนิเทศ กับ ติดตามและประเมินผลเป็นระยะ ปรับปรุงผลการผลการเรียนการสอนอยู่เสมอ และเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ผลการดำเนินงานการจัดการเรียนการสอนผู้เกี่ยวข้องทราบ

3. ด้านการจัดกิจกรรมนักเรียน

ผลการวิจัยพบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะด้านการจัดกิจกรรมนักเรียนเพราะว่าโรงเรียนได้จัดเนื้อหาสาระการเรียนรู้และกระบวนการเรียนการสอนและการจัดกิจกรรมทั้งในและนอกโรงเรียน เน้นการการปฏิบัติเป็นไปตามที่กรมวิชาการอาจเป็นเพราะมีการแต่งตั้งคณะทำงาน ควบคุมและแนวโน้มให้นักเรียนเกี่ยวกับการเลือกกิจกรรมที่จะเข้าร่วม เพื่อให้เหมาะสมกับความสามารถ ความสนใจและมีการรายงานให้ผู้บริหารสถานศึกษาทราบ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของฉัตรพงศ์ ฤกษ์ชา (2552 : 59-73) ได้ศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานวินัยนักเรียนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า การเสริมสร้างความมีวินัยในตนเองของนักเรียนโดยการจัดกิจกรรม เช่น กิจกรรมลูกเสือ กิจกรรมที่เกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมด้านความมีวินัยในตนเองของนักเรียน

เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่มีสภาพการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกัน แสดงว่าสถานศึกษาสอดคล้องกับกิจกรรมด้านความมีวินัยในตนเองของนักเรียนขณะทำการสอนตามหลักสูตรทั้งในเวลาและนอกเวลาเรียน อาจเป็นเพราะว่า จัดกิจกรรมด้านวินัยในตนเองของนักเรียนสอดคล้องกับสาระหลักที่สอน กำหนดให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมด้วยความ

สมัครใจ มีการสนับสนุนการจัดกิจกรรมสร้างความมีวินัยในตนเองให้กับนักเรียน และมีการประเมินผลการจัดกิจกรรม จึงส่งผลให้อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของฉัตรพงศ์ ฤกษ์ชา (2552:59-60) ได้ศึกษาเรื่อง สภาพและปัญหาการดำเนินงานวินัยนักเรียนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารุงเทพมหานคร เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า สภาพการดำเนินงานวินัยนักเรียนด้านการกำหนดกฎระเบียบวินัยนักเรียน ได้แก่ การกำหนดกฎระเบียบคำนึงถึงธรรมชาติและพัฒนาการของเด็กในวัยนั้นๆ ปรับกฎระเบียบสอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนานักเรียนด้านความมีวินัยในตนเองอย่างสม่ำเสมอ และการเสริมสร้างความมีวินัยในตนเองของนักเรียนโดยการจัดกิจกรรม เช่น กิจกรรมลูกเสือ กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรมจริยธรรมด้านความมีวินัยในตนเองของนักเรียน

สำหรับสถานศึกษามอบรางวัลหรือเกียรติบัตรกับนักเรียนที่มีวินัยในตนเองของนักเรียน อาจเป็นเพราะสถานศึกษาส่งเสริมให้จัดกิจกรรมการทำงานเป็นกลุ่มเพื่อพัฒนาความมีวินัยในกับนักเรียนรับผิดชอบต่อการทำงาน ซึ่งของวรรณทิพย์ ลือเปี่ยม (2551 : 85) ได้ศึกษาเรื่องการนำเสนอแนวทางการดำเนินงานเสริมสร้างความมีวินัยในตนเองของนักเรียนในโรงเรียน อำเภอลานสัก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายุทธยานี พบว่า การจัดกิจกรรมนักเรียนฝึกให้นักเรียนมีวินัยในการเข้าแถวตามลำดับก่อนหลังในการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ นิมนต์พระสงฆ์ มาแสดงปาฐกถาธรรมที่สถานศึกษาในโอกาสเหมาะสม เช่น วันขึ้นปีใหม่ วันครู วันพ่อ วันสงกรานต์ จัดให้มีการบรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อน

ข้อเสนอแนะ

จากผลและการวิจัยพิจารณาด้านที่สูงสุดของการวิจัยคือ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมาเป็นข้อเสนอแนะนำไปใช้และด้านที่ต่ำสุดคือ ด้านการกำหนดนโยบายแนวทางการดำเนินงานมาแก้ไขเป็นข้อเสนอแนะเพื่อการทำวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายที่จัดการศึกษาหรือสถานศึกษาทุกแห่งสามารถจัดกิจกรรมสอดแทรกการส่งเสริมความมีวินัยในตนเองของนักเรียนขณะทำการสอนตามหลักสูตรทั้งในเวลาและนอกเวลาเรียนไปประยุกต์หรือปรับเปลี่ยนวิธีการจัดกิจกรรมนักเรียนเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะเพื่อการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษา วิจัย นำเสนอแนวทางการดำเนินงานส่งเสริมเพื่อพัฒนาสถานศึกษาจัดทำคู่มือเป็นแนวทางปฏิบัติ ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ความมีวินัยในตนเองของนักเรียน เพื่อนำผลการวิจัยมาเป็นข้อมูลในการพัฒนาการส่งเสริมความมีวินัยในตนเองของการ

กำหนดนโยบายแนวทางการดำเนินงานเพราะการจัดทำคู่มือดังกล่าวจะเป็นแนวทางการปฏิบัติงานให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน

2. ส่งเสริมครูทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาสถานศึกษาจัดกิจกรรมที่สามารถประยุกต์ให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมด้านความมีวินัยในตนเองของนักเรียนเพราะการทำวิจัยในชั้นเรียนสามารถทำให้ทราบถึงพฤติกรรมของนักเรียนปรับแนวการสอนของครูให้มีประสิทธิภาพตรงตามความต้องการของนักเรียนมากขึ้น

มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม